

EXPANDING HORIZONS PROJEKTBEN RÉSZT VEVŐ PEDAGÓGUSOK EURÓPAI UNIÓS ISMERETEKBEN VALÓ TÁJÉKOZOTTSAGA

Simon Katalin

1. BEVEZETÉS

Az Európai Unió egyik célkitűzése, hogy az EU-s állampolgárok minél többet tudjanak arról a szervezetről, amihez csatlakoztak. Így uniós pályázat keretében pedagógusképzéssel foglalkozó intézménynek vállalkozhattak arra, hogy a pedagógusokat felkészítik arra, szakterületükön belül minél több EU-s ismeretet közvetítsenek diákjaiknak. A Nyugat-magyarországi Egyetem Savaria Egyetemi Központja felhívására 45 pedagógus (tanító, általános és középiskolai tanár, gyógypedagógus) jelentkezett erre a feladatra.

2. ELŐZETES ISMERETEK FELMÉRÉSE

Az Európai Uniós ismeretek tananyagba való beépítéséhez és tanításához maguknak a pedagógusoknak is felkészülniük kell lenniük. Ahhoz, hogy megfelelő oktatásban részesülhessenek a képző intézményben, első lépésként előzetes uniós ismereteik felmérésére került sor 2012 tavaszán.

A – Székely Klárával (NymE SEK) közösen megfogalmazott – 24 kérdés az alábbi négy témakör köré csoportosult:

- az Európai Unió története,
- az Európai Unió szervezete,
- az EU magyarországi vonatkozásai,
- az EU oktatáspolitikája.

Ezen belül öt zárt kérdés, két eldöntendő kérdés és 17 nyílt kérdés szerepelt a feladatlapon, melynek kitöltésére a nyitó konferencián, illetve az első foglalkozáson került sor.

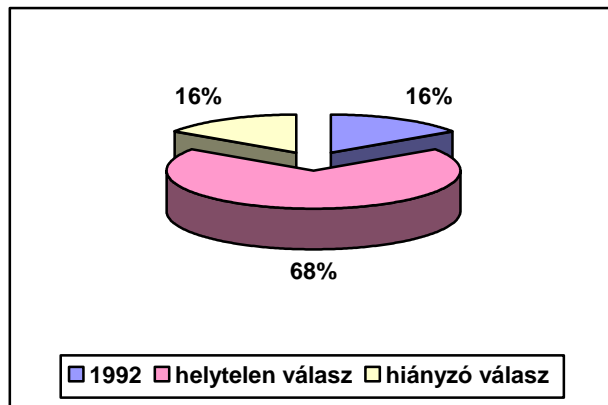
2.1. Eredmények – eredményesség

2.1.1. Az Európai Unió történetével kapcsolatos kérdések

A feladatlap első hat kérdésének megválaszolásához az EU történetének legfontosabb mérföldköveit kellett ismerni. Ezen belül az első kérdés a jelenlegi Európai Unió alapító dátumának a meghatározására vonatkozott. Az 1992. február 7-én Maastrichtban aláírt szerződés vezette be az Európai Unió hivatalos elnevezést (Az *EU hivatalos portálja*).

A projektben részt vevő pedagógusoknak mindössze a 15,5%-a (7 fő) jelölte meg ezt a dátumot. Ugyanennyien (15,5%, 7 fő) válaszolták helytelenül 1951-et, az EU történetének első jelentős állomását, amikor hat állam létrehozta a Európai Szén- és Acélközösséget (ESZAK). További 15,5% (7 fő) az EU elődjét, az Európai Gazdasági Közösséget (EGK) létrehozó Római Szerződés aláírásának évét, 1957-et nevezte meg hibásan. (Az *EU hivatalos portálja*) Ők valószínűleg nem figyeltek a kérdésben az EU „jelenlegi” jelzőjére.

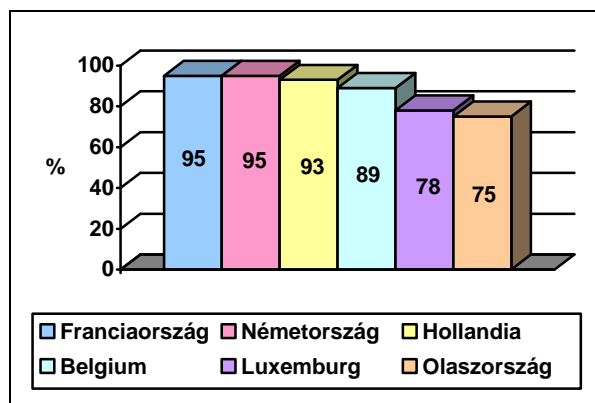
Elgondolkodtató, hogy a minta több mint a fele, 53,3% (24 fő) vagy csak tippelt, vagy semmilyen dátumot nem írt a válasz helyére.

1. Ábra: Milyen évszámot tekintünk a jelenlegi Európai Unió alapító dátumának?

Az EU történetén belül a következő négy kérdés a szervezethez való csatlakozással kapcsolatos ismeretek feltérképezését segítette. Ezek közül az első az alapító tagországok felsorolását kérte a pedagógusoktól. Az ESZAK-ot az alábbi hat állam hozta létre: Belgium, Franciaország, Hollandia, Luxemburg, Németország és Olaszország (Az *EU hivatalos portálja*).

A 45 főből 64,4% (29 fő) írta helyesen mind a hat államot. 24,4% (11 fő) csak ötöt, 4,4% (2 fő) csak hármat és 2,2% (1 fő) csak kettőt talált el. Ezen belül 4 fő jó válaszokat írt, csak kevés államot sorolt fel, 10 fő a helyes válaszok mellé nem alapító országo(ka)t is megnevezett. A legtöbben Franciaországra és Németországra emlékeztek, a legkevesebben Olaszországra. 2,2% (1 fő) válaszaik voltak teljesen hibásak, szintén 2,2% (1 fő) pedig üresen hagyta ezt a kérdést a feladatlapon.

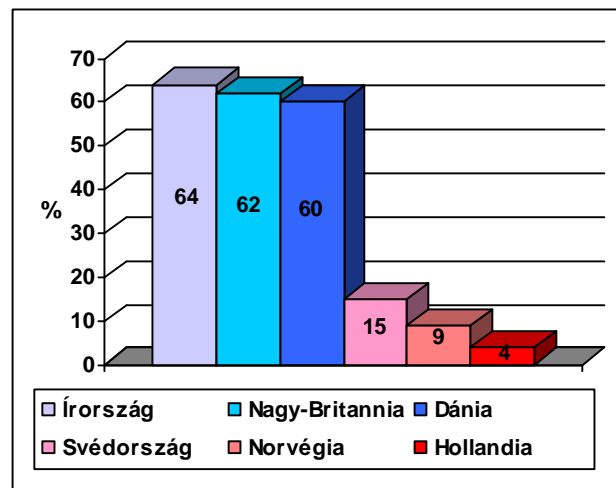
2. Ábra: Mely országok tartoztak a „hatok” közé, amelyek megalapították az EU első szervezetét?

A válaszadók jelentős hányada tehát rendelkezik az arra vonatkozó ismeretekkel, hogy mely tagállamok tartoznak a legrégebb óta a szövetséghez. Ezek pontos köre azonban még megerősítésre szolgál.

A harmadik kérdés keretén belül azokat az országokat kellett kiválasztani, amelyek az első bővítési folyamatban csatlakoztak a szövetséghez. Segítség volt, hogy előre megadott válaszlehetőségek voltak a feladatlapon. Ugyanakkor nem volt jelölve, hogy a többes szám („mely országok”) hány országot takar. A hat felsorolt államból 1973-ban három ország:

Dánia, Írország és Nagy-Britannia vált az unió tagjává. Hollandia már 1951-ben, Svédország csak 1995-ben csatlakozott. Norvégia pedig nem tagja az EU-nak. (Az EU hivatalos portálja)

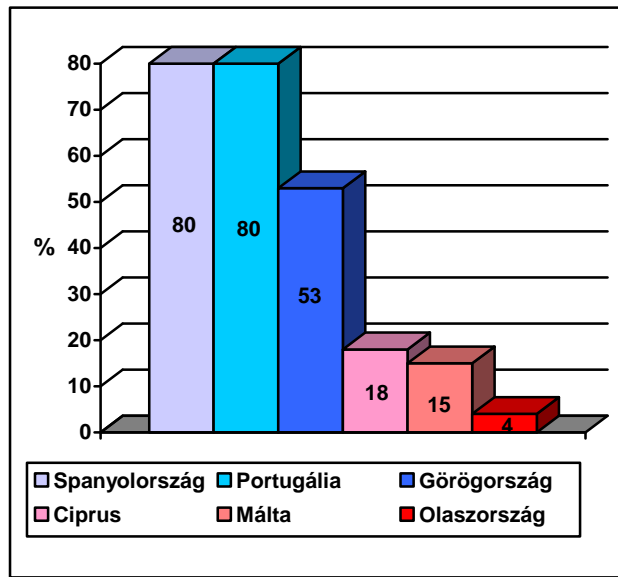
A válaszadó pedagógusok 35,5%-a (16 fő) jelölte be helyesen az 1973-ban csatlakozó államokat. 31,1% (14 fő) csak kettőt, 17,8% (8 fő) pedig csak egyet talált el a listából. A kevesebb pontszámot elérők közül 15-en kevesebb országot jelöltek be, 7-en pedig olyan(oka)t is, amely(ek)hez nem köthető az 1973-as évszám. 8,7% (4 fő) csak hibás válaszokat adott, 6,7% (3 fő) pedig megválaszolatlanul hagyta ezt a kérdést.

3. Ábra: Az első bővítési folyamat során melyik országokat tette tagjává a szövetség?

A negyedik kérdés a következő, ún. „déli bővítés” során felvett újabb uniós tagállamokra vonatkozott. Itt is hat válaszlehetőségből lehetett választani, de a helyes válaszok száma most sem volt megadva. Az alábbi három ország bejelöléséért járt pont: Görögország, Portugália és Spanyolország: Az előbbi tagfelvétéléről 1981-ben, a két utóbbiéről 1986-ban döntött az EU. A másik három állam közül Olaszország alapító tag volt, Málta és Ciprus pedig később, csak 2004-ben vált taggá. (Az EU hivatalos portálja)

A három, 1973 után legelőször taggá vált ország nevét a projekt résztvevőinek 40,0%-a (18 fő) jelölte meg. Ezen belül csak helyes válaszokat adott 13 fő. 40,0% (18 fő) két, 11,1% (5 fő) pedig egy államot választott ki helyesen. A megfelelő tagállamok mellett a pedagógusok közül 19-en háromnál kevesebb országot jelöltek be, 9-en pedig olyan(oka)t is, amely(ek) máskor csatlakoztak. Görögországra emlékeztek jól a legkevesebben, pedig napjainkban éppen erről az EU-s tagországról lehet a legtöbbet hallani a pénzügyi válság miatt (Az EU hivatalos portálja). 4,4% (2 fő) egy országot sem talált el, 4,4% (2 fő) pedig megválaszolatlanul hagyta ezt a kérdést.

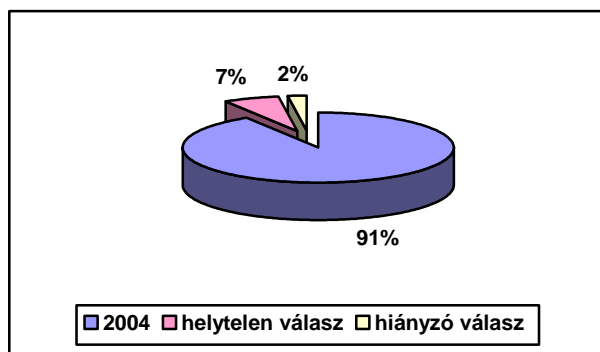

4. Ábra: Mely országok lettek a „déli bővítés” során tagok?

Az EU bővítésével kapcsolatos fenti két kérdésre adott válaszok alapján megállapítható, hogy a megkérdezettek köre – valószínűleg a média útján – tájékozódik az uniós történésekről. Ismereteik azonban sok esetben kiegészítésre, illetve pontosításra szorulnak.

Az ötödik kérdés a keleti bővítéssel volt kapcsolatos. Itt csupán egy évszámot kellett megadni a válaszadóknak. Segítségül szolgált a feladatlapon, hogy az egyik érintett állam, Magyarország példaként szerepelt. 2004-ben hazánkon kívül tagfelvételt nyert még Ciprus, a Cseh Köztársaság, Észtország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Málta, Szlovákia, valamint Szlovénia. *(Az EU hivatalos portálja)*

Ez a kérdés bizonyult az egyik legkönnyebbnek a feladatlapon, hiszen 91,1% (41 fő) helyes évszámot írt. Hibás válaszként 2002, illetve 2005 fordult elő. Csak 2,2% (1 fő) nem írt semmilyen dátumot.

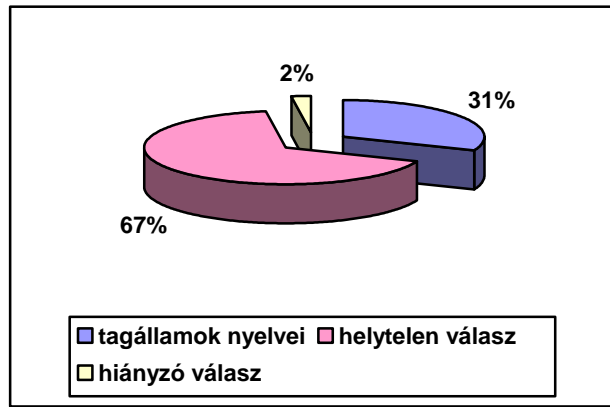

5. Ábra: Melyik évben történt meg a „keleti bővítés”, amely során Magyarország is EU taggá vált?

Az unió történetével összefüggő utolsó kérdés az EU hivatalos nyelvének meghatározását várta a válaszadóktól. 1958-ban rögzítették először jogszabályban az akkori tagállamok nyelvét az EU első hivatalos és munkanyelveként. A bővüléssel együtt nőtt azoknak a nyelveknek a száma, amelyeket használni lehet az unióban. Jelenleg 23 hivatalos és munkanyelvet tartanak nyilván. *(Az EU hivatalos portálja)*

A válaszadóknak csupán 31,1%-a (14 fő) írta erre a kérdésre helyes válaszként, hogy a hivatalos nyelv a tagállamok nyelve. Összesen 57,8%-nál (26 fő) az angol nyelv 21-szer, a

francia nyelv 9-szer, a német nyelv 2-szer fordult elő a válaszok között. Ennek oka valószínűleg az lehet, hogy az Európai Bizottság ezt a három nyelvet használja eljárási nyelvként (Az EU hivatalos portálja). 8,8% (4 fő) a fentiektől eltérő nyelvet, vagy más darabszámot írt. Mindössze 2,2% (1 fő) tanácstalan volt a válaszadást illetően.

6. Ábra: Melyik nyelv tekinthető az EU hivatalos nyelvének?

Az Európai Unió története témakörben feltett kérdésekre adott helyes válaszok száma összesen 15, melynek mindegyike 1-1- pontot ér. Ebből a projektben részt vevők átlagosan 10,64 pontot teljesítettek. A pontszámoknak legalább az 1/3-át 6,7% (3 fő), 2/3-át pedig 24,4% (11 fő) érte el. 66,7% (30 fő) eredménye volt ennél magasabb. Közülük 1 fő maximálisan teljesített. 2,2% (1 fő) azonban ennél a témakörnél egyetlenegy helyes választ sem tudott adni.

1. Táblázat: EU története témakörben elért pontszámok átlaga

össz1		
N	Valid	45
	Missing	0
Mean		10,64
Std. Deviation		3,061
Minimum		0
Maximum		15

2. Táblázat: EU története témakörben elért pontszámok megoszlása

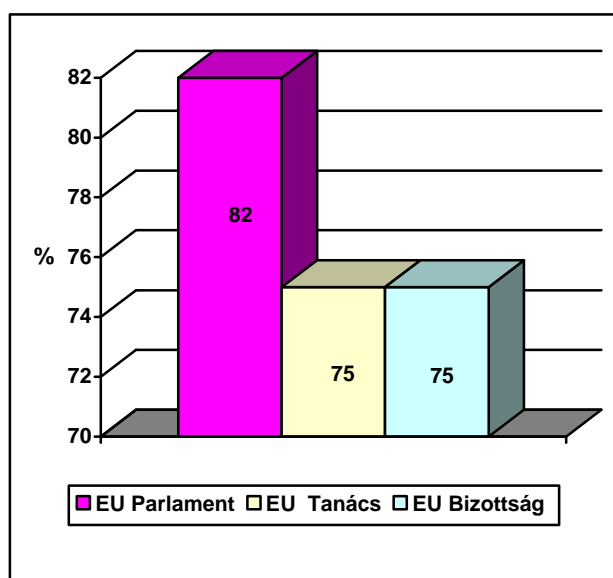
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0	1	2,2	2,2	2,2
	4	1	2,2	2,2	4,4
	5	2	4,4	4,4	8,9
	7	4	8,9	8,9	17,8
	8	1	2,2	2,2	20,0
	9	2	4,4	4,4	24,4
	10	4	8,9	8,9	33,3
	11	9	20,0	20,0	53,3
	12	5	11,1	11,1	64,4
	13	13	28,9	28,9	93,3
	14	2	4,4	4,4	97,8
	15	1	2,2	2,2	100,0
Total		45	100,0	100,0	

2.1.2. Az Európai Unió intézményrendszerével kapcsolatos kérdések

Az előzetes uniós ismereteket felmérő feladatlap második részében hat kérdés az intézményrendszer terén való tájékozottságot hivatott feltérképezni.

Ezek közül az első kérdés a döntéshozó intézményekre vonatkozott. Segítségül a feladatlapon meg volt adva a helyes válaszok száma. Az uniós jogalkotás az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa, valamint az Európai Bizottság feladata (Az EU hivatalos portálja).

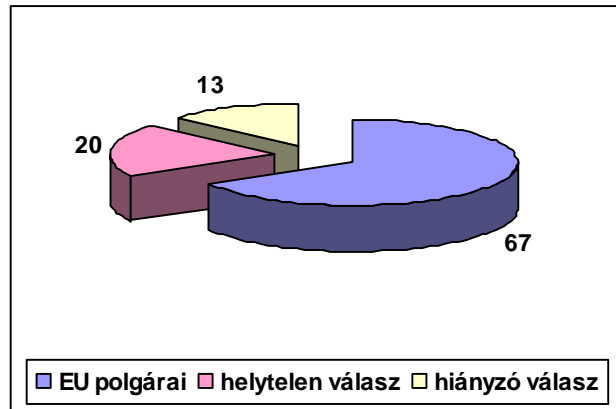
A projektben részt vevők közül mindössze 4,4% (2 fő) nem tudta ezt. 95,5% (43 fő) legalább egy intézményt helyesen nevezett meg. Mind a hármat pontosan tudta 55,5% (25 fő), kettőt 28,8% (13 fő), egyet pedig 11,1% (5 fő). Az intézmények közül a válaszadók körében az EU Parlament a legismertebb. A legkevesebbet a kapott válaszok alapján az EU Bizottságról hallottak. A hibás válaszok között legtöbbször a Bíróság szerepelt, melynek feladata nem a jogalkotás, hanem az elfogadott jogszabályok érvényre juttatása (Az EU hivatalos portálja). Valószínűleg ezt téveszthették el az ezt az intézményt megnevező pedagógusok.

7. Ábra: Sorolja fel az EU legfontosabb három döntéshozó intézményét!

A második témakörön belül a második kérdés az EU parlamenti képviselőinek választási módjára kérdezett rá. 1972 óta az uniós állampolgárok ötévente közvetlen és általános választójog alapján választják meg képviselőiket. A Lisszaboni Szerződés értelmében a képviselői mandátumok száma az adott ország népességétől függően 6-96 között lehet. Magyarországnak jelenleg 22 képviselője van. (Az EU hivatalos portálja)

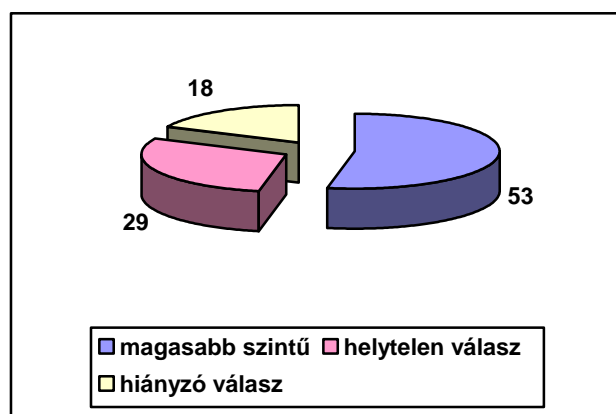
A projektben részt vevők 66,7%-a (30 fő) volt csupán tisztában a választási szabályokkal, annak ellenére, hogy 2009-ben hazánkban is folytak ilyen választások. 13,3%-nak (6 fő) nem volt semmilyen elképzelése a parlamenti választásokkal kapcsolatban. 20,0% (9 fő) pedig a választópolgároknak egy szűkebb körét nevezte meg a feladatlapon.

8. Ábra: Kik választják az Európai Unió Parlamentjének képviselőit?

A következő kérdés keretében a megkérdezetteknek azt kellett eldönteniük, hogy az EU jogrendje magasabb szintű-e a tagállamok szuverén jogrendjénél. Az elfogadott rendeletek az uniós teljes egészében érvényesek és alkalmazandók, tehát a tagállamok szabályozása fölött állnak (Az EU hivatalos portálja).

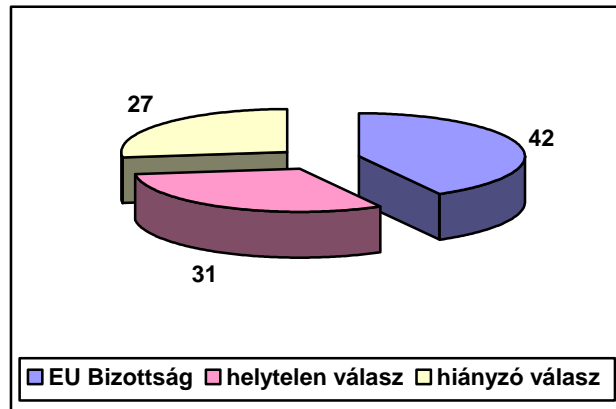
Ezen a véleményen volt a válaszadók, több mint fele (53,3%-a, 24 fő). A többiek megosztottak ebben a kérdésben. 20,0% (9 fő) szerint ez az állítás egyáltalán nem igaz. 4,4% (2 fő) szerint csak részben teljesül a fölérendeltség, és szintén 4,4% (2 fő) szerint pedig egyenértékű a kétféle szabályozás. A rendeletek mellett az EU megfogalmaz irányelveket, határozatokat, ajánlásokat, véleményeket is, amelyek tekintetében valóban lehet eltérés az egyes tagországok között (Az EU hivatalos portálja). Sajnálatos, hogy 17,8% (8 fő) semmilyen választ nem tudott adni erre az indoklást nem kérő eldöntendő kérdésre.

9. Ábra: Magasabb szintű-e az EU jogrendje a tagállamok szuverén jogrendjénél?

Szintén az unió szervezetéhez kapcsolódó újabb kérdés arra kereste a választ, hogy a köznyelvi elnevezésekkel mennyire vannak tisztában a projekt résztvevői. Ezen belül csupán azt vártuk el, hogy tudják, az EU kormányán az unió egészének érdekeit képviselő és támogató Európai Bizottságot kell érteni (Az *EU hivatalos portálja*).

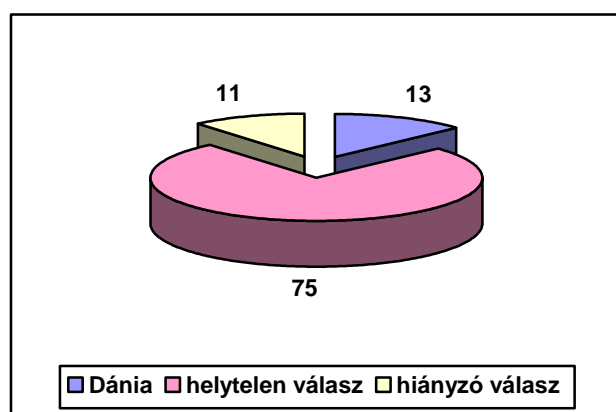
Ezt azonban a megkérdezetteknek csak a 42,2%-a (19 fő) tudta. Közülük 1 fő Barroso-t nevezte meg válaszként, aki a bizottság elnöke (Az *EU hivatalos portálja*). 26,7% (12 fő) nem tudott válaszolni erre a kérdésre. 31,1% (14 fő) pedig az EU Parlamentet vagy az EU Tanácsot tippelte. Tehát, ahogyan az előző kérdésnél, itt is igazolódott, hogy a pedagógusok szervezeti kérdésekkel összefüggő információi pontosításra szorulnak.

10. ábra: Melyik intézményét nevezi a köznyelv az „EU kormányának”?

A következő kérdés az EU soros elnökének a személyére kérdezett rá. A soros elnöki tisztséget, mely az EU Tanácshoz kapcsolódik, félévenkénti ciklusban egy-egy tagállam tölti be. A 2012. január-júniusi időszakban ez az ország Dánia. (Az *EU hivatalos portálja*)

A projektben résztvevők többsége, 66,7%-a (30 fő) még a fél évvel korábbi soros elnökre, Lengyelországra emlékezett. Csupán 13,3% (6 fő) rendelkezett e téren aktuális ismeretekkel. 11,1% (5 fő) nem adott választ erre a kérdésre, 8,9% (4 fő) pedig csak tippelt valamelyik országra (Németország, Olaszország, Portugália), vagy az EU Tanács elnökét, Herman van Rompy-t nevezte meg (Az *EU hivatalos portálja*).

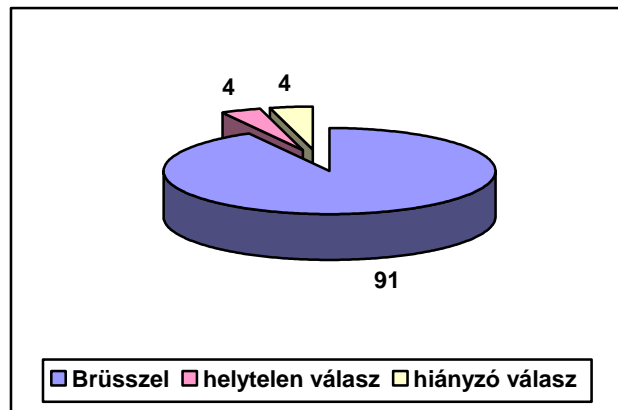

11. Ábra: Melyik ország tölti be jelenleg az EU soros elnöki tiszttét?

A szervezettel kapcsolatos utolsó kérdés talán a feladatlap egyik legkönnyebb kérdése volt. Az EU fővárosát kellett beírniuk a megadott helyre a válaszadóknak. Brüsszelt írta helyesen a megkérdezettek 91,1%-a (41 fő). 2,2% (1 fő) Luxemburgra tippelt. Az EU Bizottság székhelye Brüsszel mellett ebben az országban is van, ez okozhatta a tévesztést. (Az *EU*

hivatalos portálja) 2,2% (1 fő) úgy gondolta, hogy a székhely Magyarország. 4,4%-nak (2 fő) pedig még csak ötlete sem volt erre a kérdésre vonatkozóan.

12. Ábra: Melyik város az EU fővárosa?

Az Európai Unió szervezete témakörben feltett kérdésekre adott helyes válaszok száma összesen 8, melynek mindegyike 1-1 pontot ér. A projektben részt vevők közül mindenki legalább egy helyes választ adott. Átlagosan 5,00 pontos volt a teljesítményük. 62,2% (28 fő) az elérhető pontszámoknak több mint a felét megszerezte. Ezen belül 15,5% (7 fő) csak egy kérdésnél hibázott, 6,7% (3 fő) pedig maximális teljesítményt nyújtott. A megkérdezettek tehát valamennyien hallottak már az EU intézményeiről, de az ezekkel kapcsolatos fő jellemzőkkel már különböző mértékben vannak tisztában. Szükség van tehát az uniós szervezettel összefüggő ismeretek frissítésére, pontosítására, illetve kibővítésére.

3. Táblázat: EU szervezete témakörben elért pontszámok átlaga

össz2		
N	Valid	45
	Missing	0
Mean		5,00
Std. Deviation		1,834
Minimum		1
Maximum		8

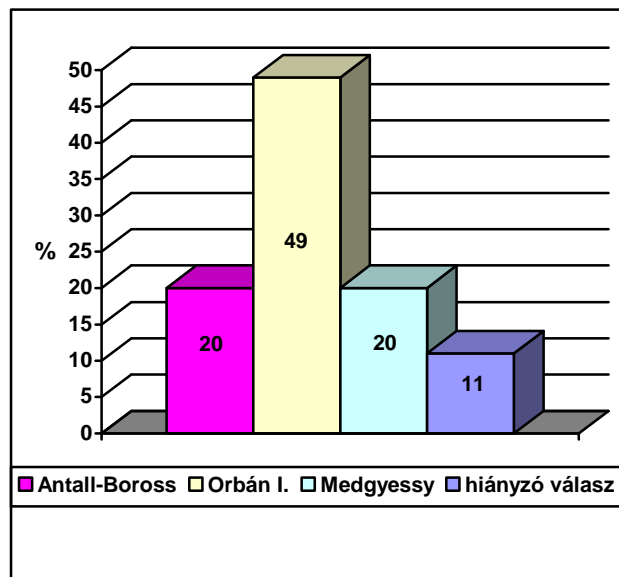
4. Táblázat: EU szervezete témakörben elért pontszámok megoszlása

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1	2	4,4	4,4	4,4
2	3	6,7	6,7	11,1
3	3	6,7	6,7	17,8
4	9	20,0	20,0	37,8
5	11	24,4	24,4	62,2
6	5	11,1	11,1	73,3
7	9	20,0	20,0	93,3
8	3	6,7	6,7	100,0
Total	45	100,0	100,0	

2.1.3. Az Európai Unió magyarországi vonatkozásaival kapcsolatos kérdések

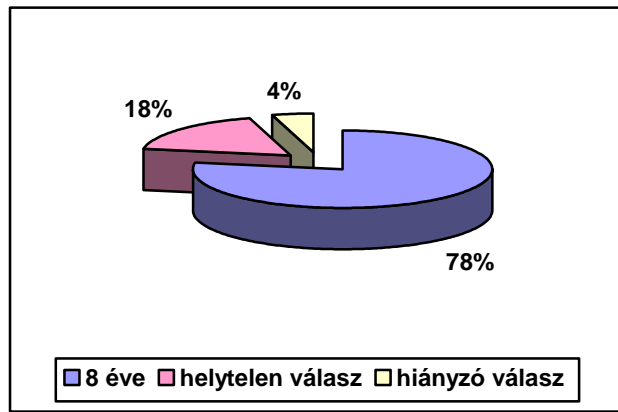
A felmérés harmadik témaköre az EU és Magyarország volt. Az egyes tagállamok állampolgárainak ugyanis nem csak általános ismeretekkel kell rendelkeznie az unióról, hanem a saját országára vonatkozó sajátosságokkal is tisztában kell lennie.

E témakörön belül az első két kérdés Magyarország uniós csatlakozásával volt kapcsolatos. Ezen belül az egyik arra vonatkozott, hogy melyik kormány kérte az EU-tól hazánk tagfelvételét. A válaszadók előre megadott válaszlehetőségek közül választhatták ki a helyeset. A csatlakozási kérelmet 1994. március 31-én Boross Péter miniszterelnök írta alá (Németh, 2003). 1993 decembere és 1994 júniusa között az ún. Antall-Boross kormány volt hatalmon (Kollega Tarsoly, 1996). Ezt a kormányt helyesen a projekt résztvevőinek csupán a 20,0%-a (9 fő) jelölte meg. A többi válaszadó, valószínűleg a csatlakozás évét alapul véve, későbbi időpontban gondolkodott. 48,8% (22 fő) az Orbán-kormányra emlékezett, mint kérvényezőre, 20,0% (9 fő) pedig a Medgyessy kormányra. 11,1% (5 fő) egyik válaszlehetőséget sem választotta.

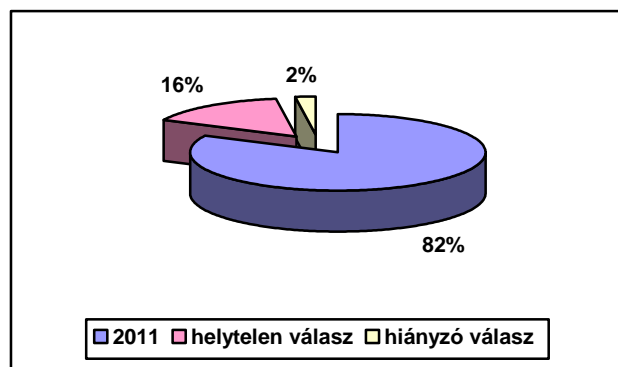
13. Ábra: Karikázza be, hogy melyik magyar kormány kérte Magyarország tagfelvételét az EU soraiba?

Az EU tagság hosszára vonatkozó kérdésnél azok a válaszadók, akik az 5. kérdésre (keleti bővítés éve) tudták a helyes választ, egyszerű számítással könnyen megállapíthatták, hogy Magyarország már 8 éve az unió tagja (Az EU hivatalos portálja). Ennek ellenére a vártnál kevesebb helyes válasz született. 77,8% (35 fő) – szemben az 5. kérdés 91,1%-ával - írta válaszként a 8 évet vagy a 2004-es évszámot. 17,7% (8 fő) 3-17 év közötti időszakot jelölt meg. 4,4% (2 fő) pedig üresen hagyta a kérdést.

14. Ábra: Hány éve tagja Magyarország az EU-nak?

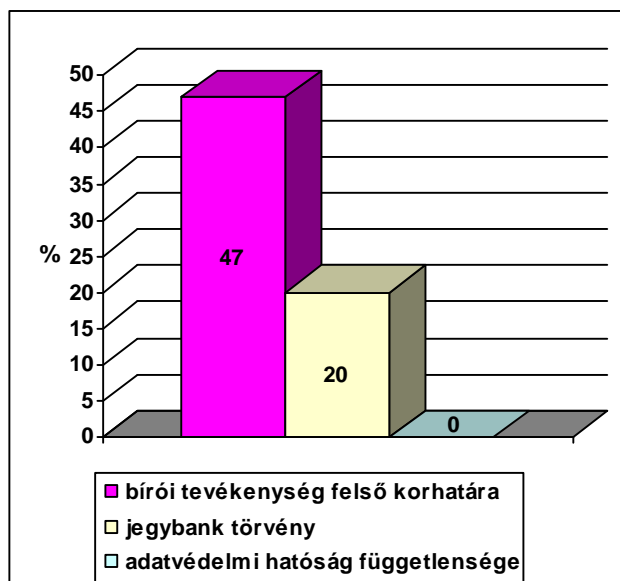
A harmadik témakörön belül a harmadik kérdés arra kérdezett rá, hogy Magyarország melyik évben volt az EU soros elnöke. Az unióban megállapodtak abban, hogy 2020-ig előre meghatározott érvényes sorrendben követik egymást a tagállamok fél éves periódusonként. Magyarországra 2011. január-június közötti időszakban került sor. (Az EU hivatalos portálja) A projekt résztvevőinek 82,2%-a (37 fő) helyes évszámot adott meg válaszként. Többen az I. félévet is megjelölték. 15,5% (7 fő) nem pontosan emlékezett az évre, 2009-2010 közé tette a soros elnökséget. Csupán 2,2% (1 fő) nem válaszolt erre a kérdésre.

15. Ábra: Melyik évben töltötte be Magyarország az EU soros elnöki tisztségét?

A következő kérdés Magyarország ellen 2012 januárjában indított kötelezettségszegési eljárások tartalmát kutatta. Az EU Bizottság elnöke, Jose Manuel Barroso a jegybanktörvényt, a bírói tevékenység felső korhatárát és az adatvédelmi hatóság függetlenségét nevezte meg okként (hvg.hu/MTI).

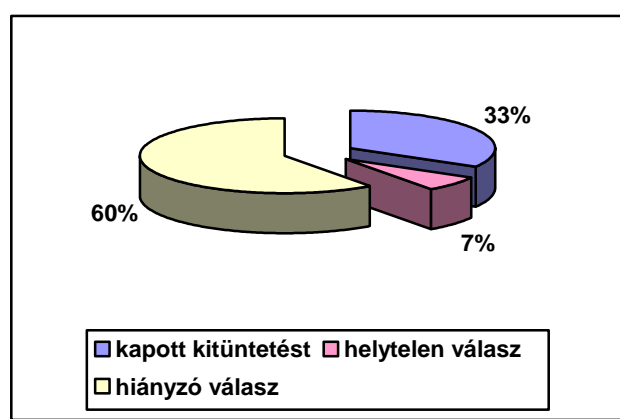
A projektben részt vevő pedagógusok elég bizonytalanok voltak e tekintetben. A legtöbben (46,7%, 21 fő) a bírók nyugdíjazásának felső korhatárával kapcsolatos problémákra emlékeztek. Jóval kevesebben vannak azok, mindössze 20,0% (9 fő), akik a jegybank törvénnyel összefüggésben a központi bankok függetlenségének a kérdéséről is hallottak. Az adatvédelmi hatóság függetlenségével kapcsolatos kötelezettségszegés pedig senkinek nem jutott eszébe. Helytelen válaszként a legtöbb esetben olyan területek megnevezése történt, amelyeknél nem indult eljárás, az EU Parlamentje azonban kérte az Európai Bizottság vizsgálatát, pl. média törvény, vallási törvény. (Állásfoglalásra irányuló indítvány) 33,3% (15 fő) egyetlen egy jó választ sem tudott adni erre a kérdésre. 13,3% (6 fő) pedig nem is próbálkozott a válaszadással.

16. Ábra: Milyen okból folyik EU-s vizsgálat Magyarország ellen jelenleg?

Magyarországnak 22 képviselője van az EU Parlamentben (*EUvonal*). A felmérőlap arra is kitért, hogy vajon mennyire tájékozottak tevékenységükről a projekt tagjai. Ezen belül arra az eldöntendő kérdésre kellett csupán válaszolniuk indoklás nélkül, hogy közülük kapott-e bárki is kitüntetést a parlamenttől. A *The Parliament Magazine* több éve különböző kategóriákban osztja ki "Év Európai Parlamenti Képviselője" díjat. A magyar képviselők közül pl. Gurmai Zita politikai kampány kategóriában, Óry Csaba szociális- és foglalkoztatáspolitikai kategóriában, Járóka Livia és Gál Kinga polgári szabadságjogi kategóriában nyerte már el ezt a kitüntetést. (*EUvonal*).

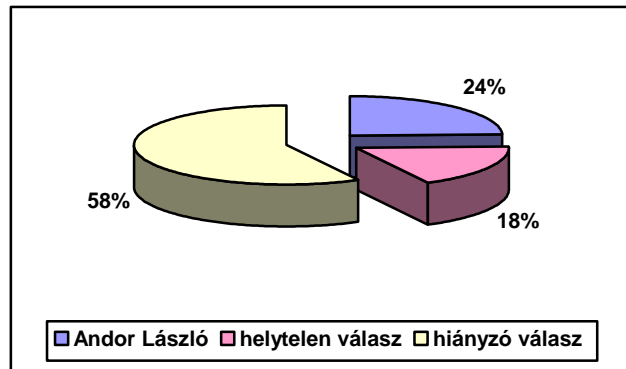
A megkérdezetteknek mindössze a 33,3%-a (15 fő) hallott már a rangos elismerés odaítéléséről, vagy csak helyesen tippelt. 6,7% (3 fő) szerint magyar képviselő még nem volt érdemes erre a díjra. 60,0% (27 fő) pedig se igen-t, se nem-et nem írt ehhez a kérdéshez. Úgy tűnik, hogy a képviselők munkájának elismerését nem igazán követik nyomon a megkérdezett pedagógusok.

17. Ábra: Kapott-e kitüntetést magyar képviselő az EU Parlamentjében?

A harmadik témakör utolsó kérdése arra kérdezett rá, hogy jelenleg ki az EU magyarországi biztosa. Az EU Bizottság az elnök mellett az uniós tagállamokból kinevezett 27 biztossal látja el feladatait. Hazánkat jelenleg Andor László képviseli, aki a foglalkoztatás, szociális ügyek és társadalmi befogadás szakterületért felelős (*Az EU hivatalos portálja*).

Sajnos, a megkérdezettek közül róla csak mindössze 24,4% (11 fő) hallott. 27,8% (26 fő) senkit nem tudott megnevezni ennél a kérdésnél. 17,8% (8 fő) pedig az alábbi személyek egyikét ruházta fel helytelenül biztosi pozícióval: Áder János (jelenlegi köztársasági elnök), Kovács László (első magyar EU-biztos), Martonyi János (jelenlegi külügyminiszter), Szájer József (EU képviselő) (*Kormányportál*).

18. Ábra: Ki tölti be jelenleg a magyar EU biztosi pozíciót?

Az Európai Unió magyarországi vonatkozásaival kapcsolatos kérdésekre adható válaszok maximum pontszáma 8. A megkérdezett pedagógusok átlagosan 3,04 pontot értek el ebben a témakörben. Bár csak 2,2% (1 fő) nem tudott egyetlenegy kérdésre sem helyes választ adni, senki sem volt, aki minden kérdésben kellő tájékozottságot mutatott volna. A résztvevők 80,0%-a (36 fő) csupán legfeljebb 50%-os teljesítményt nyújtott. Bár valószínűleg a média útján nyomon követik a hazai eseményeket, de ezeket nem jegyzik meg pontosan hosszabb távon. Ahhoz, hogy az uniós ismeretek bekerülhessenek a különböző tantárgyakba, legalább a hazai vonatkozásokkal tisztába kell lenniük a pedagógusoknak. Éppen ezért ez a terület kiemelt kell, hogy legyen a felkészítésük során.

5. Táblázat: Az EU magyarországi vonatkozásaival kapcsolatos kérdéseknél elért pontszámok átlaga

össz3		
N	Valid	45
	Missing	0
Mean		3,04
Std. Deviation		1,461
Minimum		0
Maximum		6

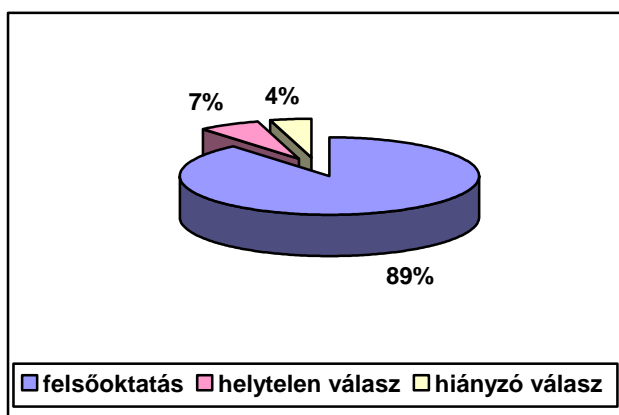
6. Táblázat: Az EU magyarországi vonatkozásaival kapcsolatos kérdéseknél elért pontszámok megoszlása

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 0	1	2,2	2,2	2,2
1	6	13,3	13,3	15,6
2	8	17,8	17,8	33,3
3	16	35,6	35,6	68,9
4	6	13,3	13,3	82,2
5	5	11,1	11,1	93,3
6	3	6,7	6,7	100,0
Total	45	100,0	100,0	

2.1.4. Az Európai Unió oktatáspolitikájával kapcsolatos kérdések

A felmérőlap negyedik témaköre az oktatás és az unió kapcsolata volt. Feltételezhető volt, hogy ezen belül legalább a bolognai folyamatról minden, projektben részt vevő pedagógus hallott már. Éppen ezért az első kérdés keretében azt kellett eldönteniük, hogy ez a megállapodás az oktatás mely szintjére vonatkozik. A bolognai folyamat célja az Európai Felsőoktatási térség létrehozása, melyhez már 47 ország, közöttük Magyarország is csatlakozott. (A bolognai folyamat.)

A megkérdezettek 88,9%-a helyesen a felsőoktatáshoz kapcsolta a bolognai folyamatot. 6,7% (3 fő) válaszolt helytelenül és mindössze 4,4% (2 fő) nem írt semmit ehhez a kérdéshez.

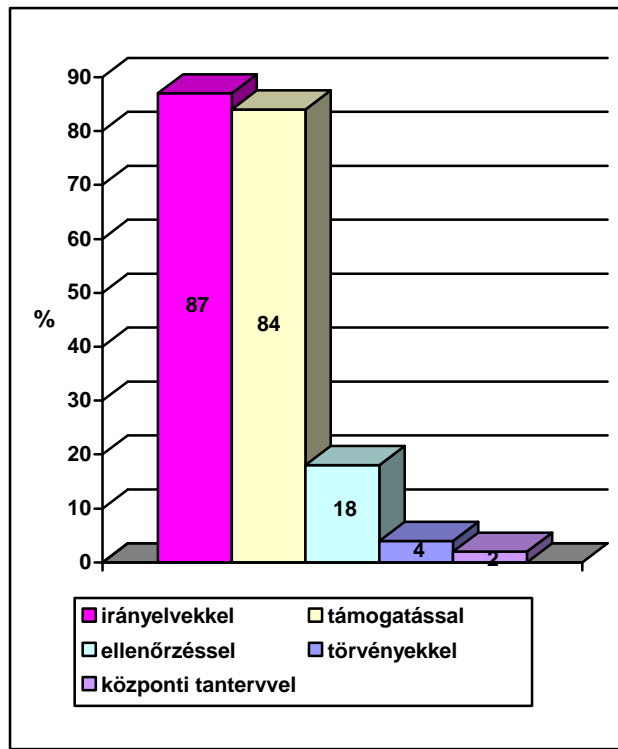

19. Ábra: Melyik oktatási szintre vonatkozik a Bologna Rendszer?

Az oktatással kapcsolatos további kérdések a közoktatásra vonatkoztak. Ezen belül először előre megadott hat lehetőség közül kellett kiválasztani azokat, amelyekkel az EU oktatáspolitikája segíti a tagállamok közoktatását. Az 1992-ben aláírt Szerződés az Európai Unióról értelmében 1995-től a közoktatás is bekerült az uniós programok közé (Az oktatás és az európai integráció). „Az EU-nak nincs lehetősége arra, hogy normatív módon kinyilatkoztassa, milyen közoktatást tart megfelelőnek a tudás alapú társadalom korában.” (Loboda, 2006) A közös célkitűzések eléréséhez azonban irányelveket fogalmaz meg. Pályázatok keretében anyagi támogatást biztosít. S ha indokolt, szankciókat is alkalmaz. (Loboda, 2006)

Az irányelvek megfogalmazása, támogatás nyújtása és az ellenőrzési funkció közül legalább egyet a projektben részt vevő pedagógusok 93,3% (42 fő) megjelölt. Mind a hármat azonban csupán 13,3% (6 fő) tudta helyesen. 71,1% (32 fő) kevesebb feladatkört húzott alá a

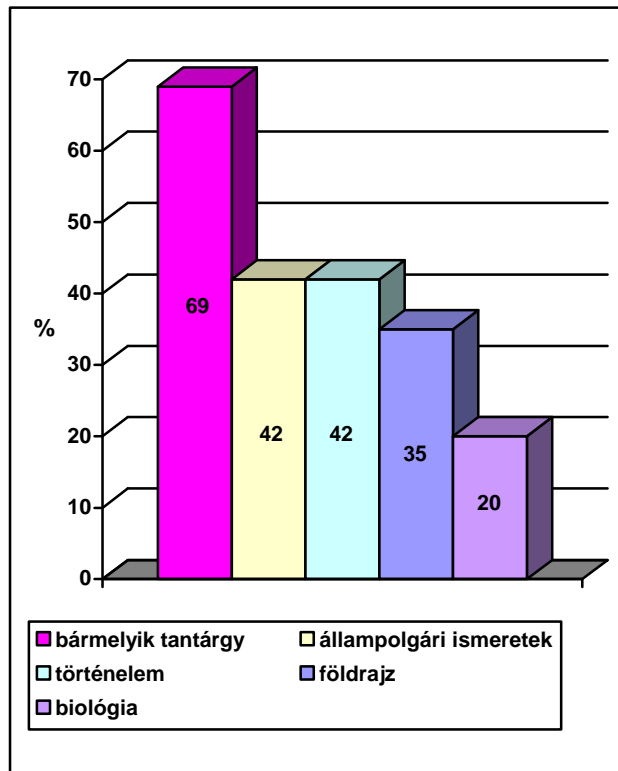
feladatlapon. 8,9% (4 fő) pedig szigorúbb szabályozást is feltételezett. 6,7% (3 fő) pedig megválaszolatlanul hagyta ezt a kérdést.

20. Ábra: A közoktatás területén milyen módon jelenik meg az EU oktatáspolitikája?

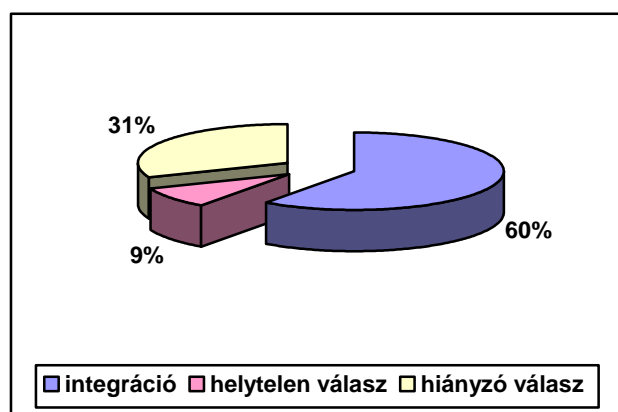
Az oktatáson belül a következő kérdés a projekt céljával összefüggésben arra kereste a választ, hogy a pedagógusok milyen iskolai tantárgy keretében tudják elképzelni uniós ismeretek tanítását. A feladatlapon nem szerepelt valamennyi tantárgy, hanem közülük csak két társadalomtudományi és két természettudományi.

A megkérdezettek 48,9%-a (22 fő) gondolta helyesen azt, hogy bármelyik tantárgy alkalmas lehet arra, hogy uniós ismereteket is közvetítsen. 20,0% (9 fő) a bármelyik tantárgy kategória mellett megjelölt másik tantárgya(ka)t is, valószínűleg ezzel jelezve azok kiemelt szerepét. Ők leginkább a történelmen és az állampolgári ismereteken belül tartják indokoltnak az EU tanítását. 26,7% (12 fő) szűkítette a tárgyak körét, 4,4% (2 fő) pedig válasz nélkül hagyta ezt a kérdést.

21. Ábra: Melyik tantárgy keretében lehet foglalkozni az EU-hoz kötődő ismeretek oktatásával?

1990-ben a Miniszterek Tanácsa által elfogadott határozatban (Council of the European Union) kötelezték el magukat a tagországok a kötelező oktatásban az integráció mellett (Halász, 2004). Sajátos nevelési igényű tanulóval szinte ma már minden iskolában találkozhatnak a pedagógusok, így az integráció fogalma sem lehet ismeretlen a számukra. Az SNI-t az integrációval a megkérdezetteknek mégis csupán a 60,0%-a (27 fő) kötötte össze. 8,9% (4 fő) csak találgatott e téren. 31,1%-nak (14 fő) pedig semmilyen elképzelése nem volt az unió ezen oktatási stratégiájáról. Itt olyan hiányosságokra derült fényt, amit a felkészítés keretében mindenképpen pótolni kell, hiszen az SNI-s tanulóknak is taníthatók az uniós ismeretek.

22. Ábra: A sajátos nevelési igényű tanulók esetében milyen oktatási stratégiát preferál az EU?

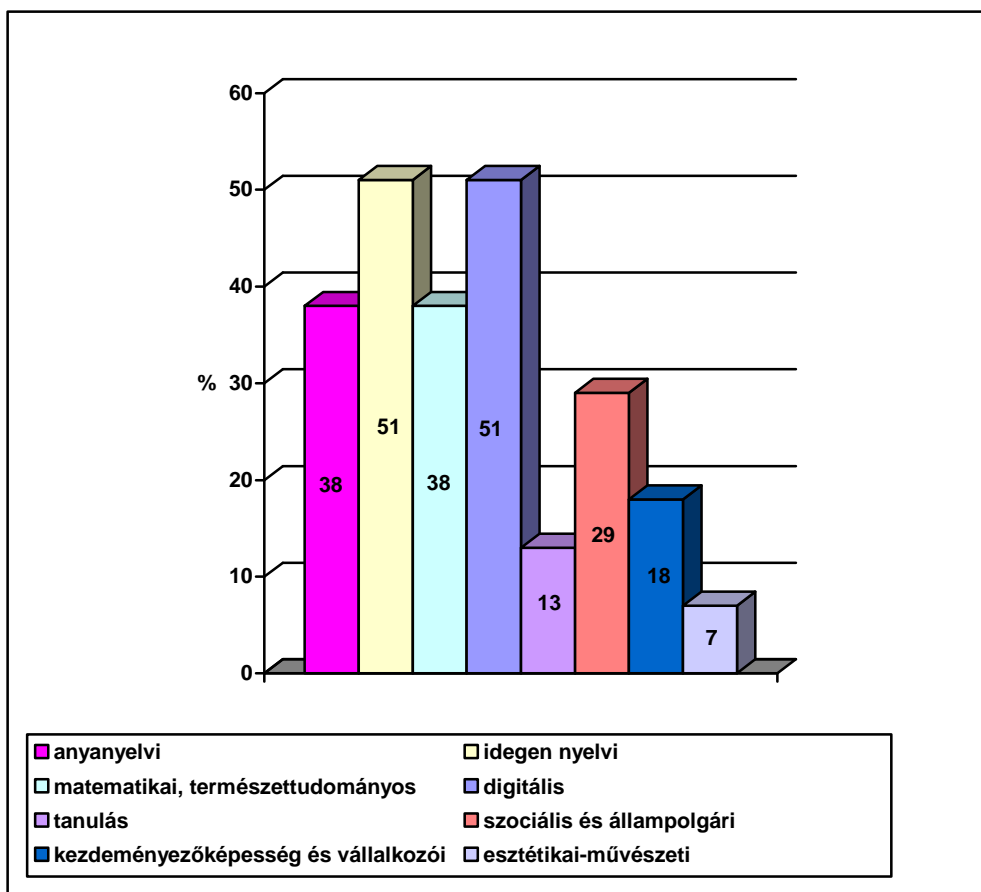

Az Európai Bizottság 2006-ban ajánlást fogalmazott meg az élethosszig tartó tanulás keretében az uniós állampolgárok változó világhoz való alkalmazkodni tudásának megszerzéséhez. Ennek keretében stratégiai célként nyolc kulcskompetencia fejlesztését irányozta elő (*Európai Bizottság, 2007. 5.o.*). A 2007-ben elfogadott NAT tartalmazza az iskolai nevelés-oktatás alapvető céljai között a fenti kulcskompetenciákat hasonló elnevezéssel:

1. anyanyelvi kommunikáció,
2. idegen nyelvi kommunikáció,
3. matematikai és természettudományos kompetencia,
4. digitális kompetencia,
5. a hatékony, önálló tanulás,
6. szociális és állampolgári kompetencia,
7. kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia,
8. esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség

(243/2003. (XII. 17.) *Korm. Rendelet*, 8-13.o.).

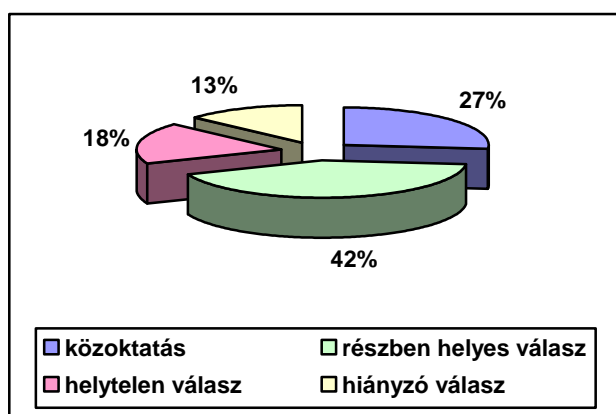
Mivel a projektben részt vevőknek ismerni és alkalmazni kell tudniuk a NAT-ot, ezért a fenti kulcskompetenciákkal is tisztában kell, hogy legyenek. A válaszadók közül azonban mindössze 2,2% (1 fő) tudta helyesen felsorolni mind a nyolcat. Hetet írt jól 4,4% (2 fő), hatot 8,9% (4 fő), ötöt 11,1% (5 fő). 13,3% (6 fő) már csak a kompetenciák felét nevezte meg, 2,2% (1 fő) csak hármat, 11,1% (5 fő) csak kettőt és 4,4% (2 fő) pedig csupán egyet. A helyes választ adók közül voltak olyanok, akiknek nem jutott eszébe mind a nyolc kompetencia (14 fő), és voltak olyanok is, akik a helyes válaszok mellett helyteleneket is írtak (11 fő). A legtöbben az idegen nyelvi és a digitális kompetenciára emlékeztek. A legkevesebben voltak azok, akik a tanulás megtanításáról és az esztétikai-művészeti tudatosság kialakításáról sem feledkeztek meg. A matematikai és természettudományos kompetencia esetében többségében csak az egyik részt nevezték meg a pedagógusok. Ennek valószínűleg az lehet az oka, hogy a NAT-ban külön, az ajánlásban együtt szerepel a két terület. Több kompetenciánál is voltak elnevezésbeli pontatlanságok, de ezektől is eltekintettünk a pontozásnál (pl. digitális kompetencia helyett informatikai, esztétikai-művészeti helyett kulturális). 2,2% (1 fő) válaszáat azonban még így sem lehetett értékelni. 40,0% (18 fő) pedig meg sem próbálkozott a kompetenciák megnevezésével.

23. Ábra: Az élethosszig tartó tanulás programjában megfogalmazott EU-s kulcskompetenciák

Az oktatás témakörben az utolsó kérdés az uniós finanszírozású iskolai csereprogramok közül a Comenius elnevezésűvel volt összefüggésben. Mivel ebben általános és középiskolai diákok, illetve tanárok vehetnek részt, ezért várható volt, hogy a közoktatásban tanító projekt résztvevők kellőképpen tájékozottak erről a lehetőségről. (Az EU hivatalos portálja)

Ennek ellenére a közoktatás egészére mindössze 26,7% (12 fő) terjesztette ki ezt a programot. 15,5% (7 fő) csupán az általános iskolát, 26,7% (12 fő) pedig csak a középiskolát nevezte meg, valószínűleg attól függően, hogy melyik szinten tanít. 17,8% (8 fő) nem tudta a pontos választ, többen közülük a felsőoktatáshoz kapcsolták a Comenius Programot. 13,3% (6 fő) pedig még nem hallott erről a kezdeményezésről.

24. Ábra: Az oktatás melyik szintjét támogatja a Comenius Program?

Az Európai Unió oktatáspolitikája témakörben feltett kérdésekre adott helyes válaszok száma összesen 14. A részben helyes válaszáért az utolsó kérdésnél nem járt pont. Az elérhető 14 pontból a megkérdezett pedagógusok átlagosan 6,78 pontot értek el, tehát csak a felét megközelítőleg. A projektben részt vevők közül mindenki legalább egy helyes választ adott. 84,4%-uknak (38 fő) legalább 25%-os, ezen belül 46,6%-uknak (21 fő) pedig legalább 50%-os volt a teljesítménye. Maximális pontszámot azonban senki nem ért el ebből a témakörből. A legtöbb pontot a kulcskompetenciáknál veszítették a megkérdezettek, ezért erre a témakörre feltétlenül ki kell térni a felkészítés során.

7. Táblázat: EU oktatáspolitikája témakörben elért pontszámok átlaga

össz4		
N	Valid	45
	Missing	0
Mean		6,78
Std. Deviation		2,953
Minimum		1
Maximum		12

8. Táblázat: EU oktatáspolitikája témakörben elért pontszámok megoszlása

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1	1	2,2	2,2	2,2
2	2	4,4	4,4	6,7
3	4	8,9	8,9	15,6
4	5	11,1	11,1	26,7
5	5	11,1	11,1	37,8
6	5	11,1	11,1	48,9
7	2	4,4	4,4	53,3
8	6	13,3	13,3	66,7
9	6	13,3	13,3	80,0
10	5	11,1	11,1	91,1
11	1	2,2	2,2	93,3
12	3	6,7	6,7	100,0
Total	45	100,0	100,0	

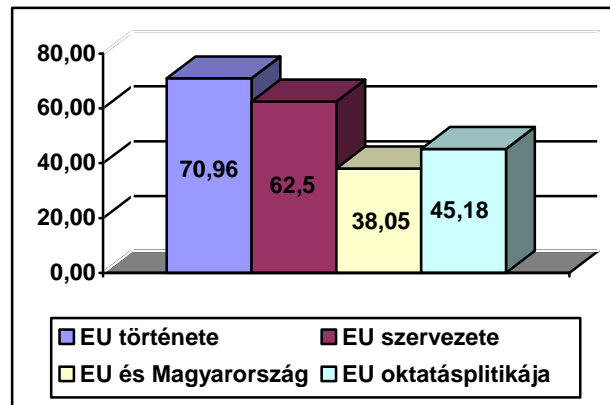
3. ÖSSZEGZÉS

45 pedagógus vállalkozott egy pályázat keretében arra, hogy uniós ismereteket építsen be a tantárgyába. Jelen tanulmány az ehhez szükséges előismereteiket elemezte. A projektben részt vevőknek négy kiemelt témakörön belül kellett számot adni tudásukról. Maximálisan 46 pontot lehetett elérni. Az átlagos teljesítmény 25,47 volt.

9. Táblázat: EU-s ismeretek felmérőlapon elért pontszámok átlaga

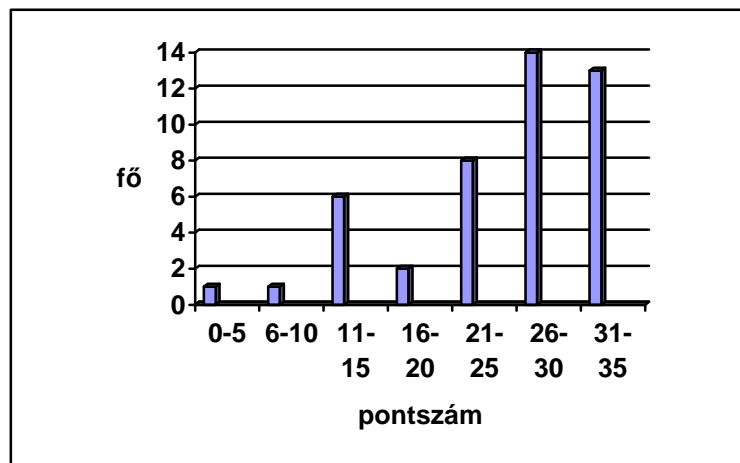
összes		
N	Valid	45
	Missing	0
Mean		25,47
Std. Deviation		7,564
Minimum		5
Maximum		35

A legtájékozottabbak az Európai Unió történetében voltak a megkérdezettek. A legkevesebbet az unió magyarországi vonatkozásairól tudtak.

25. Ábra: Az egyes témakörökben nyújtott összteljesítmény

A legalacsonyabb teljesítményt nyújtó pedagógus csupán 5 pontot ért el, a legjobb eredmény 35 pont lett. 73,3 % (33 fő) legalább felét tudta az elvárt ismereteknek, ezen belül 11,1% (5 fő) pedig több, mit a háromnegyedét.

26. Ábra: Elért pontszámok szerinti megoszlás

Az uniós ismeretek terén történő felkészítésre vár a feladat, hogy pontosítsa az információkat, illetve az e téren mutatkozott hiányosságokat pótolja.

Felhasznált irodalom:

- *A bolognai folyamat.* <http://www.nefmi.gov.hu/felsooktatas/bolognai-folyamat/bolognai-folyamat> (2012. 04. 10.)

- *Az oktatás és az európai integráció.*
<http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=kiadvany&kod=Oktatas> (2012. 04. 10.)
- Állásfoglalásra irányuló indítvány.
<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=MOTION&reference=B7-2012-0095&language=HU> (2012. 04. 10.)
- *EU hivatalos portálja.* http://europa.eu/index_hu.htm (2012. 04. 10.)
- *EUvonal.* <http://www.euvonal.hu/> (2012. 04. 10.)
- Európai Bizottság: *Kulcskompetenciák az egész életen át tartó tanuláshoz. Európai referenciakeret.* Luxembourg, 2007 http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/publ/pdf/ll-learning/keycomp_hu.pdf (2012. 04. 10.)
- Halász Gábor (2004): A sajátos nevelési igényű gyermekek oktatása: európai politikák és hazai kihívások. *Új Pedagógiai Szemle*, 2. sz.
<http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=2004-02-be-halasz-sajatos> (2012. 04. 10.)
- hvg.hu/MTI: *Elindítja az EU a kötelezettségszegési eljárásokat.*
http://hvg.hu/vilag/20120117_barroso_eb_bejelentes (2012. 04. 10.)
- Kollega Tarsoly István (főszerk.) (1996): *Magyarország a XX. században. A rendszerváltás első parlamenti ciklusa (1990–1994).*
<http://mek.niif.hu/02100/02185/html/48.html> (2012. 04. 10.)
- *Kormányportál.* <http://www.kormany.hu/hu> (2012. 04.10.)
- Loboda Zoltán: Uniós célok és a magyar közoktatás – hol tartunk a közös célok megvalósításában? In: *Önkormányzat és közoktatás 2005.* OKI, 2006.
<http://www.ofi.hu/tudastar/onkormanyzat-kozoktatas/unios-celok-magyar> (2012. 04. 10.)
- Németh Péter (2003): Az elmúlt 14 év (Magyarország és az Európai Unió csatlakozási tárgyalásai) *Magyarország és az Európai Unió*, III. évf. 2. sz.
http://iroga.hu/Magyarország_EU/nemeth.htm (2012. 04.10.)
- 243/2003. (XII. 17.) Korm. Rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról. http://www.nefmi.gov.hu/letolt/kozokt/nat_070926.pdf (2012. 04. 10.)